

הרחבת תפקידן של ארניאות בתי הסוהר

מרפאות בתי הסוהר משמשות כמסגרת אמבולטורית לטיפול בכפגעי סמים. אסירים עם מוטיבציה לגמילה אשר אינם יכולים מסיבות שונות להשתלב באחת ממסגרות הגמילה, יעברו בשלב הראשון תהליך גמילה גופנית באופן אמבולטורי במרפאת בית הסוהר. בכל בית כלא עובד עובד רופא נרקולוג המשמש כקצין טיפול בכפגעי סמים (קט"ס). כאן עורכים את הבדיקה הראשונית והאבחון והובעים תוכנית גמילה אישית לכל אסיר. אסירים "נקיים מסמים" מופנים לאנפים "נקיים מסמים" (נ"ס). משתמשים מזדמנים בסמים: מופנים לתוכנית הסברה, מניעה ותמיכה.

משתמשים נכדים או מכורים: מופנים לתוכנית גמילה המותאמת לאופי ההתמכרות ולנתונים מנהליים ואישיים שונים. כמרפאות בתי הסוהר מטופלים מאסירים הסובלים מתסמונת גמילה, הן על ידי טיפול תרופתי תומך והן במתן תחליפי סם כמינרלים. אופטימליים אשר נדרשים לציבות הנפשית והגופנית של המטופלים. מדייחודש נבדקים כמרפאות 3-1600 אסירים. קט"ס היחידה שותף לפעילות התסברתית-מניעתית ולהקמת קבוצות תמיכה בבית הסוהר.

פעילות שב"ס למלתמה בסמים

הריכוז הגדול של משתמשים ומכורים בתוך בתי הסוהר והקושי העצום בהנעת האסירים להתחיל תהליך של גמילה חייבו שילוב כוחות של כל סגל שב"ס, על מגזריו השונים, כמו גם הקמת מסגרות ייעודיות לגמילה והפעלת מגוון רחב של תוכניות ודרכי פעולה. שב"ס החל לטפל בנושא הגמילה מסמים לפני כ-17 שנה, ומאז חלו התפתחויות מרחיקות לכת בתחום הטיפול בהתמכרויות בשב"ס. התפתחויות אלו מבטאות את הצרכים שהלכו וגברו בתחום זה, ההכרה ושינוי המדיניות בשב"ס לגבי חשיבות הטיפול בהתמכרויות, בשיקום האסיר ומניעת חזרתו למעגל הפשע.

הפעלת מערך הסברה, מניעה וחינוך בתוך נותלי בית הסוהר

ככל בתי הכלא בארץ מופעלים מערכי הסברה וחינוך להרחבת הידע והכישורים של הסגל ולרתימתו למאבק נגד הסמים. במקביל מתקיימים מערכי הסברה שונים על פי ארבעה קהלי יעד: אסירים שמעולם לא השתמשו בסמים, משתמשים מזדמנים, אסירים מכורים, ואוכלוסיות ייחודיות כמו בני נוער ונשים. מערך החינוך מטפל בנושא הסמים החל מחשיפה ומודעות לבעיה, וכלה בטיפול במכורים. זאת תוך השענות על עקרונות תוכנית מניעה המחולקת למטרות התנהגותיות, קוגניטיביות ואמוציונליות. החינוך פועל ליצירת תהליכי שינוי בדפוסי חשיבה, נורמות התנהגות, הקניית כלים וכישורי חיים אשר יסייעו לאסיר להפוך את תקופת המאסר ל"בית-ספר לחיים", ולהגדיל סיכוייו להשתלב בחברה.

